

ŠVIESA

JORNAL LITUANO
„Šviesa-Luz“
Orgão de Comunidade
Lituana de SÃO JOSÉ

Redakcija ir Administracija:
MATRIZ DE SANTO ANTONIO DO PARY
Telefonas 2-6252.
Caixa Postal. 4-118.

Atsakomasis Redaktorius
Jesus Saborido Montanés

METAI IV

SÃO PAULO. 1938 M., SETEMBRO-RUGSĖJO 24 D.

Nr. 39 (157)

DEMOKRATIŠIOS PRAŽUDĖ ČEKOSLOVAKIJA!

Pereitą savaitę pasaulis išgyveno didžiausią sukrėtimą pokarinėje istorijoje. Iykyklai Centrinėje Europoje parodė, kad nebėra daugiausiai teisės ir teisingumo principų, o vien tik brutali jėga, kuri sprendžia tarptautinius klausimus. Čekoslovakijos tragedija parodė, kad demokratija yra jau atgyvenusi savo amžių ir vergiškai lenkiama prieš fašizmo atstovus. Didžiosios Vakarų Europos demokratijos — Anglija ir Prancūzija — o taip pat ir kajriojo fašizmo tvirtovė, komunistinė Rusija, begėdiškai išdalydė Čekoslovakiją ir priverė ją nusilenkti brutaliai jėgai. Pirmą kartą Prancūzijos istorijoje jos valdovai išsižadėjo iškilmingo parašo po Čekoslovakijos valstybės sienų garantijos aktu. Prancūzų ginklo garbei, kurie tarnavo kaip laisvės, lygybės ir brolybės principų gynėjas ir žmoniškumo idealų sargas, uždėta nenuplaujama gėda. Niekas ligi šio laiko netikėjo, kokia didelė vidaus krizė slėgia demokratiją. Dabar visi pamatė, kad gelbėdama savo kailį, ji mūdžioja savo pačios principus, išduoda savo sukurtas ir garantuotas valstybes ir negarbingai lenkiama prieš kumštį. Tai yra skaudžiausias smūgis visiems tiems, kurie ligi šiol kovojo už demokratijos principus ir jiems tikėjo, kaip gražesnį gyvenimo viltims. Visos tos viltis, už kurias kovojo ir mirė milijonai, anglų ir prancūzų yra suminkštos ir sumindžiotos. Žmonija yra atiduota niekada nepasoti namo fašizmo stabui. Demokratatijai užsirišio akis ir eina artyn bedugnėms. Tragedija yra neišvengiama.

Po šių bendrų pastabų, pažūrėkime, kaip įvyko vienos tauriausios po Didžiojo Karo atsikėlusių tautų laidotuvės.

Hitleriai užėmus Austriją, Čekoslovakija atsijūrė didelio pavojaus akivaizdoje. Viena, trečiojo reichio žemės iš trijų pusių apsupo jos teritoriją, o, antra, pakėlė galvą Sudetų kalnuose gyvenantį vokiečiai.

Berlynui įsakius, visos vokiškos partijos sudarė vieną partiją, kurios vadu tas pats Berlynas pastatė Konradą Heinleiną, Sudetų atstovą čekų parlamente. Taip surikiavęs jėgas, Hitleris pradėjo puolimą.

Nekartosime čia tos visos istorijos. Tačiau verta pažymėti viena aplinkybę: nepaprastai vokiečių drausmingumas, su kuriuo įvairių partijų ir įstiklinimų Sudetai pasidavė Berlyno pastatyto žmogaus valiai. Keli socialdemokratai sudarė labai mažą ir nereikšmingą įšimtį. Tai labai charakteringa. Toki yra visi vokiečiai, ir kitos tautos iš jų niekad to paties neišmoksta, ir tur but, neišmoks.

Čekijos vyriausybė, gerbdama savo suverenitetą, ėmė tramdyti aktyviai bekeliavčius galvą sudetus. Vokiškose srityse paskelbė karo būvį, nes heinleinistai ėmė puldinėti čekų policiją, jų vadas savo proklamacijoje reikalavo, kad būtų atimta čekų policija ir kariuomenė iš vokiškų sričių. Tenka pabrėžti, kaip labai svarbų dalyką, tai Sovietų Rusijos ir Prancūzijos kurstyamą laikyti. Prancūzai pareiškė gerbią savo parašą po Čekoslovakijos — Prancūzijos sutartimi, o rusai — eisių per Rumuniją dėkams į taiką, jei juos pulčių Hitleris.

Tačiau Hitleris buvo geriau in-

formuotas. Jis žino, kad sotūs prancūzai su angliais nepajudins piršto nelaimingai Versalio taikos dukteriai apginti, o Rusija yra mlžinas ant molinių kojų, ir kad Stalinui labiau rūpi savo asmeninė diktatūra už Čekoslovakijos ir, pagaliau, pačios Rusijos laisvę.

Taip apsidairęs, Hitleris ėmė veikti. Sutraukė daug kariuomenės prie Čekoslovakijos sienų. Čekai paskelbė mobilizaciją. Europoje pakviop parako dūmais!

Ir niekas netikėjo, už pats Hitleris, kokia dovana jam visai veltui žada atnešti demokratijos, Vakarų Europos mlžinai, Anglija ir Prancūzija. Anglų ministris pirmininkas Chamberlain staiga pasiprašė, kad Hitleris jį priimtų. Hitleris jį priėmė, bet kaip nugalėtojas nugalėtąjį. 69 metų amžiaus senelis Chamberlain vyko į Vokietiją. Hitleris nesiryžo nė į Berlyną atvykti jo pasilikti, bet vertė anglų preinjerą lekti į Pietų Vokietiją, į Berchtesgadena, kur Hitleris atostogavo. Tai buvo pereitą sekmadienį.

Hitleris Chamberlainui pakartojė vokiečių reikalavimus, kurie visiems buvo ir taip žinomi: atskirti Sudetus nuo Čekoslovakijos ir prijungti prie Vokietijos arba leisti Sudetų srityse balsavimus, kam gyventojai nori priklausyti.

Chamberlainas su tais pasiūlymais sutiko ir grįžo į Londoną. Anglų ministrų kabinetas juos taip pat priėmė. Kilo viešosios nuomonės protesto ir pasipiktinimo balsai. Tada anglai pasiūkė į Londoną prancūzų ministrį pirmininką Daladier ir užsienų reikalų ministrį Bonnet. Be Čekoslovakijos vyriausybės įgaliojimo ir prieš jos valią buvo sprendžiamas jos reikalai. Su angliais sutiko ir prancūzai, patardami čekams pasiduoti Hitleriui. Buvo priimtas vad. Anglų—Prancūzų planas.

To jau buvo per daug. Neaprašomo pasipiktinimo banga kilo visoje Čekijoje. Policija turėjo saugoti nuo minios keršto anglų ir prancūzų atstovybes ir paskirus piliečius. Pragoja judėjimas turėjo sustoti, nes žmonių buvo pilnos gatvės. Minia reikalavo nutraukti ryšius su išdavikiškais draugais.

Atsitiko dar vienas dalykas. Če-

koslovakijos vyriausybė ėmė spausti Vengriją su Lenkija, reikalaujama, kad vengrų ir lenkų apgyventos sritys būtų perduotos jiems. Lenkija sukoncestravo pasienyje kariuomenę, o Vengrijos regentas Horthy nuvažiavo į Vokietiją, ir su Goeringu, aviacijos ministru, pradėjo „medžioti“ Lietuvos pasienyje, Rytprūsiose. Aišku, jie aptarė Čekoslovakijos pasidalinimą.

Tuo tarpu anglai ir prancūzai priverė čekų vyriausybę nusileisti. Apiešta ir išduota savo draugų, apsupta priešų, desperatiškai kovodama dėl savo laisvės, čekų vyriausybė nusileido, gelbėdama Europos taiką, ir anglų—prancūzų planą priėmė. Tuojuo pasitraukė čekų vyriausybė. Tauta reikalauja baigti su išdavikų demokratija, ir įvesti kariuomenės diktatūrą su generolu Sirovų priešaky. Reikalaujama taip pat, — kad pasitrauktų ir prezidentas Benes, priėmęs gėdingas sąlygas.

Sudetų klausimu nusileidimas reikią pradžią Čekoslovakijai. Viena, tai yra dalinimų pradžia, o antra, Čekoslovakija turės atiduoti Vokietijai geriausias teritorijas dalį, kur yra didesnė pusė visos pramonės ir turtingos žemės turty kasyklos. Be to, Vokietijai atiteks ir garsios tvirtovės, kurias čekai pasistatė pasienyje. Tuo būdu į čekų apkaus eulys Hitlerio kareiviai. Likimo ironija!

Taika laikinai išsaugota. Didžiosios galybės atsiklaupė prieš Hitlerį ir padovanojo jam Čekoslovakiją, manydamos jį pasotinti. Bet jo apetitai nepasotinami. Praejęs nedaug laiko, ir Prancūzija gaus savo atpildą, ypač, jei Ispanijoje, už Pirenėjų, įsigalės taip pat Hitleris. Anglija bus priversta atiduoti Vokietijai didelę dalį kolonijų. Ir įvyks, rodant didelį draugingumą... Gi visoms mažoms tautoms, jų eileje ir Lietuvai, teks greitai laiku pavileškoti saugesnių priemonių savo laisvei apsaugoti, negu kad bejėgės Vakarų demokratijos. Mažos tautos nuo šiol gali pasitikėti tik savo jėgom ir glaudžiu savitarpio bendravimu.

Kito kelio jų nebėra.

KINIJA DAR TEBETIKI TAUTU SAJUNGA...

Kinijos atstovas Wellington Koo Tautų Sąjungos posėdyje pirmadienį įteikė savo vyriausybės protesto notą prieš nuodingų dujų vartojimą dabartinėje Tolimųjų Rytų konflikte, kurį praktikuoja japonai. Toliau Kinijos atstovas reikalavo, kad dėl to Japonai būtų taikomas 17 Tautų Sąjungos Pakto straipsnis, kalbąs apie uždraudimą importo į nusizengusią valstybę.

Tautų Sąjungos sekretorijatas tuojuo pranešė Kinijos atstovui skundą To kio vyriausybei ir prašė duoti paaiškinimų.

Pažymimą, jog šis pastarasis kinų skundas yra iš eilės jau keturioliktas prieš nuodingų dujų vartojimą.

Yra dar tokių naujų, kurie tiki į nusibankrūtįsias demokratijas dar labiau nubankrūtintą Tautų Sąjungą ir tenai ieško užtarfimo prieš fašizmo šėlimą. Aišku, Tautų Sąjunga išrinka įvykiai iširti ir pranešimui parengti komisija, ta komisija dar dyi komisijas, pakvi rašys ilgus raportus, o tuo tarpu japonai nuodina kinus toliau.

BAISI AUDRA BUENOS AIRES

Trečiadienio rytą per Buenos Aires provinciją perejo baisi audra. Ligi šiol nustatyta, jog 14 žmonių audros ir 25 sužeisti. Didžiuliai medžiaginiai nuostoliai. Keli namai sugriauti ir daug medžių išrauta su šaknimis ir nuėsti. Policija ir ugniagesiai ieško gruvėstuose lavonų.

IR ŠIAURĖS AMERIKOJ..

Trečiadienį batus viesulas siuntė ir Šiaurės Amerikos valstybėse. Vėjo greitis pasiekė 110 kilometrų į valandą. Palesotos sritys: Long Island ir Connecticut valstybė. Nuostolių padaryta vieno milijono dolerių suma. Viesulas sugriovė namų, išrovė medžių ir suardė kelius. Laivas „Pan America“ smarkiai apgadintas. Nuo paskendimo išgelbėjo įplaukdamas į uostą. Dešimt jūrininkų nužista.

Sios audros, kurios dabar vyksta visame pasaulyje, yra sauleje pastebėtų dėmių paseka.

TEIS BUVUSIUS AUSTRIJOS VADUS

Vokietijos vyriausybės žiniose buvo paskelbtas įstatymas, kuriuo nustatomas bus Austrijos vyriausybės narių atsakingumas. Tame įstatyme, tarp kitko, nurodoma, kad buvusios Austrijos vyriausybės nariai, nusikaltę teisai ar nusikaltę veiksmais, pažeidžiančiais viešuosius reikalus, gali būti teisiami specialaus tribunolo Vienoje. Tie patys nuostatai bus taikomi ir sritinių vyriausybų nariams.

Pasiremiant tuo įstatymu, Vienoje bus sudarytas aukštasis Tribunolas, kuriam bus pavesta teisti buvusius Austrijos vyriausybės asmenis su Schuschinggu priešaky. Schuschinggas ir ki ti dabar sėdi kalėjime.

LIETUVI, DĖMESIO

Šeštadieni, 24 d. Rugsėjo mėn. vokiečių salėje, R. General Couto de Magalães 28

B. L. Klūbas „AUSRA“ rengia

VIEŠĄ VAKARĄ

Programoj bus suvaldinta vieno veiksmo veikala „ŠVENTADARBIS“ kuris mums primena mūsų kovas su rusų Zandarais dėl lietuviškos spaudoje platinto ir labai juokinga vieno veiksmo komediją „KNARKIA PALIEPUS“. Šie abu scenos vaizdėliai dar mums nematyti. Tat šeštadienį visi ir visos eina į „Auros“ vakarą. Po programos seka šokiai iki 4 val. ryto. Pradžia 8 valandą vakarą, pabaiga 4 val. ryto. PASTABA: Pakvijetimus galima gauti „Auros“ salėje rua João Antonio de Oliveira 276 ir pas visus narius ir „Aido“ Redakcijoje. Rengėjai.

Tačiau Hitleris buvo geriau in-

Mano pastabos

PONAS REDAKTORIAU,

Neatsakykite patalpinti mano atsakymą į atsiųstą manį p. Stebėtojo laišką, kuriame jis dėl mano pastabų duoda keletą savo pastabų, būtent: 1) kad aš, smerkdamas šmeiztus savo pastabose, juos irgi vartoju, 2) kad aš ginąs kitus laikraščius („Šviesa“ ir „L. A. Br.“), kurie ne kiek nesą geresni už „Lietuvį“, 3) kad aš, kritikuodamas „Lietuvį“, kaip oficiozų, tuo pačiu kritikuojas Konsulato įstaigą ir patį DULR-ą ir tuo žemiaus Konsulo autori tetą ir 4) kad aš, keldamas viešumon praeitį, ne kiek neprisidedas vienybei įgyvendinti.

I kiekvieną pastabą noriu nors trumpai atsakyti.

I. Turiu pasakyti, kad kas atidžiai skaitė mano pastabas, tas ten jokio šmeizto negalėjo pastebėti. VISKAS BUVO PARJAMTA FAKTAIS. P. Stebėtojas man sako, kad „dėl šmeizto V. la Bellos Tėvų Komitetas net užprotestavo atskiru raštu“. Tas gryniausia netiesa! TĖVŲ KOMITETAS PAREISKĖ NE PROTESTA, BET SAVO RASTU PLACIAU ISAIŠKINO MANO ISKELTA FAKTA IR JI SAVO PARASAIS PATVIRTINO PILNAI. Kiti iškelti faktai liudiniukų turi užtenkamai. Manau, kad niekas negalėjo užsigauti, nes kas buvo pareikšta, tas viskas atitinka tiesai ir čia p. Stebėtojas ko ko, bet šmeiztų negali man primesti.

II. Turiu štai ką pasakyti: Aš ne gynyau ir neginu kitų dviejų laikraščių, nes nėra tai mano pareiga, o jei minėjau vien tik „Lietuvį“, tai todėl, kad jis yra mūsų Koliniojo ypatingoji būklė, nes ir Tamsta, p. Stebėtojas, pripažįsti, kad jis esąs Konsulato ir DULR-o oficiozas. Tačiau, turiu pabrėžti, kad jei kartais tuose kituose laikraščiuose ir pasitaikė šiek tiek griežtesnių straipsnių, tai tik todėl, kad jie nerūšo nuo užpuolimų gintis. Jei Tamsta, p. Stebėtojas, eini kaiman, kur yra piktų šunų ir jie Tamstą užpuola, tai tuomet ką darai? Nugl, imi lazda ir nuo šunų atsigini. Kodėl ginuo šunų galima gintis, o nuo „Lietuvio“ užpuolimų ne? Ne tik visų šalių teisė, bet ir etika leidžia užpuoliam gintis nuo užpuoliko. Taigi, aš į kitų laikraščių griežtesnio tono straipsnius židriu tik kaip į priemonę apsiginti. Ar jie geresni, tai priklauso skenio — kas kokį peną mėgsta. Pavyzdžiui, p. Stebėtoju gal ir patinka tišpes paskutiniam „Lietuvio“ numerį J. Kulbio straipsnia „Skaumas dėl Dievo ir tautos“, bet man jis atrodo vien blyvligos, iš kurių jokios naudos nėra, tik pasipiktinimą teikia.

III-IV punktais noriu išsitariti šiek tiek plačiau. P. Stebėtojas sako, kas krikščiuoja „Lietuvį“, tas tuo pačiu krikščiuoja ir Konsulatą, ir patį DULR-ą. Iš to pasakymo galima išvesti, kad „Lietuvis“, bent iki šio laiko, reiškę Konsulato valią, o taip pat ir DULR-o nuomonę, nes kitokiu būdu DULR-as nebūtų mokėjęs jam stambias pašalpas. Nors dalimi tai tiesa, nes prie liudnos ex-konsulo p. Gaucio atminties „Lietuvis“ vedė politiką tik tokia, kokia jam buvo diktuojama iš Konsulato įstaigos ir Liet. Sgos Br., kurios jis buvo garbės pirmininku, tačiau, židriant kiek atidžiau, galima ką kitą pasakyti. Labai dažnai „Lietuvis“ VAIDINO DAR SVARESNI VAIDMENI IK NET PACIAM KONSULUI AR KONSULATO VALDININKAMS DUODAVO PASTABU, o kartais ir patį p. Ministerį Aukštuolį nepraleisdavo. Gal reikalingi faktai? Kaip pavyzdį, pamjėsiu vieną iš netolimos praeties.

Šių metų rugpjūčio mėn. I. Org. Centras rengė Išėivių Dienos minėjimą, į kurį pakvietė ir mūsų Konsulą p. A.

HITLERIS PUOLA ČEKOSLOVAKIJĄ! Atidavė laikraštį i spauda, gavome žinią, kad Hitleris nutraukė derybas ir puola Cekoslovakija!

ISPANIJOS NAMINIS KARAS

Ispanijos frontuose, galima sakyti, nieko naujo. Kelinta iš ellės savaitė jau kovojama Ebro fronte, tačiau lemjamų laimėjimų neturi nė viena pusė. Nacionalistai visomis jėgomis stengiasi išstumti vyriausybininkus iš jų pozicijų, kurias tie užėmė staigiu praslaužimu ir Ebro upės peržengimu. Tenka pažymėti, kad Ispanijos karas juo toliau, juo labiau virsta tikru poziciniu karu su apkasais, epygliuotų vielų uztvarom, betono sutvirtinimais. Karaliauja kas kartas vis žiauriau. Ispanai, atrodo, užmiršo kad jie žudo savo tautos brolius.

Nesiklūsimo Komitetas kartais pasėdžiauja, svarstydamas tarptautinės kariuomenės atitraukimą iš Ispanijos, tačiau jo nutarimų niekas nepaiso ir vis naujus kariuomenės ir giukų transportus Vokietija, Italija, Rusija ir Prancūzija siūnčia per visas sienas, kurios... uoliai saugojamos.

KINU — JAPONŲ KARAS

Japonai nesulaukiamai veržiasi toliau į Šiaurinę Kiniją, kurios didesnę dalį jau jų kontrolėje. Svarbiausias dabartinių japonų puolimų tikslas yra Hankau. Ten kinai sumobilizavę paskutinę gyulimosi liniją, nes ta vieta yra sverbiausias punktas ir karas galės baigtis.

Japonai pareiškė, jog jie nori taikoje su kinaija gyventi. Jie karliauja tik prieš Cankaję, japonų aršiausią priešą, kuris palaikąs antijaponišką nusistatymą Kinijoje. Jei kinai nuvertų Cankaję, japonai su jais gyventų gražiau.

Žinoma, kinai yra kitos nuomonės ir savo laisvę kiek begalėdamsi gina toliau. Koya yra labai arši. Kinai

skelbja, kad šiomis dienomis gerokai apkulė japonus, 1.000 jų užmušdami.

GEORINGAS SU BECKU VĒL „MEDZIOJA“

Šią savaitę į Lietuvos pasienį pakvietė vokiečių ministeris Georingas vengrų regentą Horty medžioti. Niekam nepaslapčius, kad jie tarėsi pasidalinti Cekoslovakiją. Labai reikšmingas dalykas, kuris domija ir mus, lietuvius yra tas, kad į Romytę, kur vyko tie pasiterimai, buvo įskviestas ir Lenkijos ministeris Beckas. Tai duoda progos manyti, kad buyo palieti ir Lietuvos reikalai, nes Lietuvos pasienis ne vel tui parinktas, kaip pasiterimų vieta.

BAISENYBĖS VOKIEČIŲ KONCENTRACIJOS STOVYKLOJE

Sovietų spaudos agentūra Tass praneša, kad paskutiniu metu vokiečių koncentracijos stovykloje Buchwalde (kur uždaryti Hitlerio politiniai priešai) buyė nukankinti mirtinai 700 sulmtųjų. Kalinių tarpe dėl sunkaus darbo ir menko maisto praėdėjusios epidemijos (užkrečiamos ligos), su kuriomis visai nekovojava.

LIŪTAI, LOKIAI IR TIGRAI SUOMIJOS MIŠKUOSE

Šiaurės Suomijoje buvo toks keistas atsitikimas: siaučiant smarkiai audrai Seinajoki miestelyje viesulas sudaužė kelis ten stovėjusius cirko žvėrių vežimus, iš kurių pabėgo į aplinkinius miškus liūtai, lokiai, tigrai ir kiti plėšrieji žvėrys. Mieste burnaistras pasišaukė į pagalbą kariuomenę, kuri suruošė tikrą atogrąžų žvėrių Suomijos miškuose medžioklę. Vis dėl to du liūtai liko nepagauti.

Polišaitį P. Konsulas kvjetimą prjėmė, paminiėjime dalyvavo ir buvo susirinkusių net išrinktas garbės pirmininku. Bet tas nepatiko „Lietuvio“ redaktoriams, kam be jų atsklausimo minėjime dalyvavo, ir štai „Lietuvy“ jam daroma pastaba, už kokio stalo ir su kuo jis atsėdėjęs (sic). O jei atsikeltų iš mirusių a. a. buvęs Konsulas Br. Steponaitis, tai jis daug ką pasakytų apie tuos „Lietuvio“ straipsnius, kur jis buvo vadinamas „ignorant“ ir kitais panašiais, nors ir dyprasmiškais, išsireiškimais. Apie tai „L. A. B.“ savo laiku buvo plačiai rašyta. Tur būt, ne be pamato jis prieš savo mirtį savo prieteiėjams yra išsitaręs: „Ak, kaip sunku man gyventi, o kitjems net pasakė: „Jie mane suėdė“. Iš to aiškiai matyti, kad tuomet „Lietuvis“ norėjo vadovauti Konsulatui. Dargi net prie p. Gaucio labai dažnai įvykdavo taip, kaip „Lietuvio“ vadai norėjo, pavyzdžiui — Konsulato atstovo Liet. Br. Sajungoj pakeitimas, kunigams pašalpu atėmimas mokytojų kilnojimai, ir t. t. Kad parengtų dirvą, „Lietuvis“ papildavo įvairiausių šmeiztų apie juos. Kad tas nėra prasimanymas, bet gryniausia tiesa aiškiai parodo nors ir šis „Lietovy“ (37 nr. 1937 m.) patalpintas straipsnis: „Blogas tas paukštis, kuris savo lizdą teršia“. Ten tarp kita ko yra taip pasakyta: „... (kunigams pašalpu teikimas) reikia laikyti didele klaida ar nusikalstamu darbu. Jei taj būtų klaida, tai ji turi būti kuogrečiau atitaisyta, o jei tai būtų nusikalstomas darbas, tai jo kaltininkai turi kuogrečiau būti patraukti atsakomybėn, ir reikalas atitaisytas“. Paskutinis sakinyus buvo taikomas Draugijai Užsienio Lietuviams Remti, tam DULR-ai, kuris visą laiką šelpė ir tebeselpia ne tik „Lietuvį“, bet ir jo visus vadus. Ir p. Gaucys pasielgė taip, kaip buvo reikalaujama.

Eikime toliau. Paminėsiu dar vieną faktą. 1935 metais p. F. Cemarka p. Ministerio Aukštuoliui pagerbtai buvo surengęs pas save valšes, kuriose dalyvavo organizacijų vadai bei šaip veikėjai. Rodos, nieko blogo. Bet kaip pažūrėjo į tai ponai „Lietuvio“ redaktoriai? Štai, jo skiltyje pasirodo

PALEIDO TEUTONU ORDENA

Nedaug kas ligi šiol žinojo, kad Austrijoje tebeveikė kryžiuočių ordino liekana, kurie prieš septynis simtus metų su viršium atėjo lietuvį „krikščiuoti“. Tas ordenas, gavęs beveik mirtiną smūgį Zalgrio laukuos nuo Vytuto Di žiojo 1410 metais, nustojo savo politinės reikšmės, bet visiškai neiširo ir išliko iki šių dienų. Austrijoje jis turėjo didžiulius žemės plotus, pilį ir kitokio tarto. Sios sąvytės pradžioje Hitlerio įsakymu tas ordinas paleistas o turtai sukoufiskuoti.

Taip baigė djevas vienas didžiuliu Lietuvos priešų praetlyje.

TOLIAU GINKLUOJASI

Pirmadienį Mussolini lankė Montfalconi laivų dirbtuves, iš kurių tuo metu nuleisti trys povandeniniai laivai. Be to, jis davė ženklą pradėti „didžiuliam—35.000 tonų — kreiseriui „Roma“. Montfalconi dieną—naktį dirba 10.000 darbininkų.

ŽUVU LIETUS

Italijoje, Iranos įlankoje, buvo reitas gamtos įvykis: apie dešimtį minučių ljo žuvimis. Po ljetaus vietos gyventojai mairiš sėmėsi žuvis ir nešė jas namo.

Kaip šį reitą gamtos reiškinį išaiškinti? Aiškinama taip, kad kur nors toliau ties jūra, ežeru ar upe buvo susisukęs didelis viesulas, kuris pagavo vandenį ir kartu su žuvimis išnešė aukštą į ora. Didelis vėjas su debesimis žuvis galėjo gana toli nunešti ir paskui su lietumį jos nukrito ant žemės.

DEGA MIŠKAS

Prie Rusijos — Suomijos sienos dega didžiuliai rusų miško plotai. Gaistrą lokalizuoti stengiasis išaukti kareiviai, tačiau šios savaitės pradžioje jis nepaprastu smarkumu išsiplėtė ir tebesiplečia toliau, persimesdamas keliose vietose ir į Suomijos pusę.

ZYDAI BOJKOTUOJA ITALIJA

Pradėjus Italijoje spausti žydus, pasaulio žydija automatiškai taikyti Italijai savo „sankcijas“. Ypač Šiaurės Amerikos ir Anglijos žydai, kurie yra labai įtakingi finansiniuose ir prekybos sluoksniuose. Italų spauda jau emė švelniau kalbėti žydų klausimu. Lazda turi du galus.

PABRANGO AUKSAS

Esant Europoje neišikioms perspektyvoms, pabrango auksas. Visose pasaulio biržose, jo kaina keltala punktais pakilo.

ATRASTOS NAUJOS KATAKOMBOS

Romoje po „Via Latina“ gatvės neseniai buvo aptiktos naujos katakambos. Jų atkasimas yra labai sunkus ir lėtas, turint galvoje per tiek šimtmečių susinešusias šukales ir žeme. Pagal senus raštus, po Romos miestu esančios dar 3 katakambos, į kurias įėjimas dar nėra atrastas.

LONDONAS. Šio mėn. 12 d. lėktuvo avarijoj žuvo garsus anglų lakūnas M. J. Adam. Perleitas metais Adam pastatė į aukštį skridimo pasaulinį rekordą, pasikeldamas 17.799 metrus. Lėktuvaj esant ore įvyko eksplozija ir aparatas nukrito ant žemės. Vienas iš skridusių sunkiai sužeistas, o kiti du, jų tarpe Adams, užsimušė.

LEDU KRUSA UZMUSĖ DVI MOTERIS

Vilniaus krašte siautė stambi ledų kruša, kad ledai užmušė net dvi moteris. Vjetomis ledai svėrė po pusę kilogramo.

Veikimo Stebėtojas SARAPAS D.

I Š L I E T U V O S P A D A N G Ė S

NUBAUDĖ KLAIPĖDOS KRAŠTO LIETUVIŲ BANKO APIPLĖŠĖJUS

Pereitų metų pabaigoje du plėšikai, atvykę iš Tilžės, dienos metu įsibrovė į Lietuvos tautinį banką Klaipėdos krašto Panemunėje ir grašindami revolveriais, išplėšė kasą. Be to, plėšikai revolverio šauju sužeidė to banko kasininką Laksą.

Vėliau ant Tilžės tilto buvo sulaukyti, kur norėjo pabėgti atgal į Vokietiją. Šiomis dienomis Pagėgių valsčiaus teismas abu nubaudė po tris metus kalėjimo.

SUTVARKYS MARGIO KALNA

Alytaus apskr. s-bė iš vietinio to toriaus nupirko Margio kalną, kuris bus sutvarkytas istorinių parkų pavyzdžiu. Taip pat numatoma sustiprinti istancius kalno šlaitus.

NAUJOJI MERG. AMATU MOKYKLA

Nuo praėjusių metų rudens Marijampolėje atsidarė ir pradėjo veikti Liet. Ses. D-jos įsteigta mergaičių amatų mokykla. Ši mokykla pradės veikti ir II kursas su pagrindiniais siuvinio ir mezgimo skyriais. Ateinantiems mokslo metams mokykla patalpas gerokai praplėstė ir priėmė didesni skaičių mergaičių.

LIEPOJOS LIETUVIŲ KONCERTAS

Pas Mžeikių šaulių rinktinės chorą atsilankė Liepojos lietuvių dr. jos «Kanklės» choras. Liepojiškių choras koncertavo. Sudainavo per 10 dainelių. Dirigentas ir choristai buvo apdovanoti gėlėmis. Koncertas praėjo su gera pasisekimu.

DIDELĖ ŠAULIU UGNIAGESIU MASINOS KATASTROFA. MASINA ATSIMUSĖ I PLYTU VEZIMA, APVIRTO IR SUTRUPĖJO. DAUG UGNIAGESIU SUZEISTA

Rugp. 22 d. Utenos ugniagesiai buvo iškviesti gesinti prie Lehūnų užsi degusio dvaro. Po gaisro į Uteną begrįžtančius ugniagesius plente už 7 km. nuo Utenos, prie Jasionų dvaro, išliko skaudi auto mašinos katastrofa: plento paeisukime gana smarkiai ėjusį ugniagesių mašina atsimusė į pagriovį ir užsikūlimas, sutrupinta apie pusręstą šimto plytų, sužeistas arklys ir sutrupėjo pati mašina, o visi važiuosieji ugniagesiai sužeisti. Sunkiai sužeisti 6, tarp kurių yra ir labai rimtai sužeistų. Keletas ugniagesių dar prieš mašinos spvirtimą išsoko. Jie sakosi matę, kad katastrofa neišvengiama, ir išsokė. Mašiną vairavo pol. Zaliukas. Manoma, kad katastrofa įvyko dėl per greito važiavimo. Pati mašina buvusi taip pat nepergeriausia. Vairavo 15 žmonių. Sužeistieji nuvežti į ligoninę. Katastrofos priežastis aiškkinama.

DU NAUJI DEPARTAMENTAI

Prie Teisingumo M-jos steigiami teismų ir kalėjimų departamentai. Dėlto padidinami ir Teisingumo M-jos etatai.

AVIACIJOS DIENA KLAIPĖDOJE

Klaipėdoje, Rumpiškių dvaro aerodrome, įvyko aviacijos šventė, kurios pažūrėti prisirinko per 15.000 klaipėdiečių. Šventės programoje dalyvavo lakūnai: J. Dovydasis, J. Dzenkajis, S. Mockūnas, L. Perednys, B. Karvelis, J. Kintaitis, J. Steikūnas, P. Želtauškas ir k. Taip pat dalyvavo ir karo aviacija. Publikai, kaip vietoje atrodė, labiausiai patiko aukštas pilotas,

žas, akrobatikos skridimas ir šokimas su parašutu. Taip pat labai domėjosi sklaidytuvo skraidymu. Šventės progą daug klaipėdiečių pavėžinta civ. aviacijos lėktuvais. Norinčių skraidyti buvo ir daugiau, tik į pavakarę pradėjo smarkiai lyti ir skraidymą sutrukdė.

LENKAI TARDO ZIZMARA

Vilniaus liet. laikraščiai praneša, kad grįžęs iš Kauno vilnietis Pr. Žimaras buvo pakviestas į storastiją ir ten ilgai tardytas dėl lietuvių sportininkų ekskursijos.

STATO DIDZIAUSIA AMATU MOKYKLA

Klaipėdos priemestį Smeltėje statomi lietuviškos amatų mokyklos rūmai, kurie kaštuos per 1,5 mil. lt. Klaipėdos amatų mokykla bus didžiausia Lietuvoje.

— I darbininkų gimnaziją jau paduota apie 30 prašymų. M-la veiks Nemuno g-vėj, naujuose pr. m-ls rūmuose. Moklas eis vakarais, mokėti reikės po 7,50 Lt mėn.

— Kauno lenkai žada atidaryti informacijos biurą, kuris rūpintųsi atvykstančiais į Lietuvą iš Lenkijos lenkais.

— I Lietuvą rengiasi atvykti Vilniaus ir Trakų burmistras.

— Buv. plečkaitininkų dalis rūpinasi, kad būtų amnestuoti ir galėtų grįžti pas savo šeimas į Lietuvą.

— Neryje, prie Eigulių, prigėre begelbėdamas dukterį 40 m. gyv. F. Strėlbyra. Bei mergaitę išgelbėjo.

— Spalį 20 d. Žemės Bankas parduos 15 varžytynų 48 ūkius, tarp jų ir k-čio K. Radvilos Taujėnų dvarą Ukmergės apskrityje.

— Vilniaus lietuviai, pasak lenkų spaudos, numatą leisti savo dienraštį.

— Vilijampolėje numatoma vieta darbininkų kolonijai.

— Pro Kauną dabar eina vokiečių, švedų, lenkų ir suomių lėktuvų linijos.

SULAIKĖ KARABELNINKU PRIEŠA

I šv. Roko atliaidus A. Panemunėje, kur šiemet susirinko per 30.000 žmonių, privažiavo ir labai daug karabelninkų. Dar šventadienį vienas girtas pil. St. Cesnavičius, save vadinęs karabelninku priešų, vaikščiodamas aplink šventorių, pradėjo griauti karabelninkų būdas. Buvo iškviesta policija, kuri Cesnavičių sulaiškė.

NAUJOS PANEMUNIŲ BAZNYCIOS

Šiemet pakaunėje prie Nemuno baigiama įrengti gražuolė dvibokštė Raudondvario bažnyčia ir jau išmūrytos sienos ir bokštas Zapyškio bažnyčiai. Kulautuvoje prieš kelis metus buvo pastatyta nedidelė medinė bažnytelė; šiemet toliau bažnytelė įrengta Kačerginėje — Palankiuose.

KLAIPĖDOS MOKYTOJAI LANKYS RYTPRŪSIUS

Lietuvjėkioi Klaipėdos kr. mokytojų draugija rengia kelių dienų ekskursiją į Rytprūsius, kur aplankys istorines pilies ir apžūrės rytų mugę.

— Lietuvos atstovas Soy. Rusijoje J. Baltrušaitis išėina į pensiją.

«ŠALTINIS» ORGANIZUOJA EKSKURSIJĄ I LENKIJA EIS MAZIAU TRAUKINIŲ

S I J A I V I L N I U

Marijampolėje leidžiamas «Saltinis» savaitraštis rugėžio mėn. organizuoja ekskursiją autobusu į Vilniaus kraštą. Ekskursija lauksis Vilniuje ir žymeniuose krašto miestuose.

LAUKIA MŪRINĖS STATYBOS PLANO

Iš daugelio provincijos vietų rašo, kad visur didelis susidomėjimas, ar ateinančiais metais bus daromi vyriaubės primokėjimai už plytas. Kiti atideda statybą «mūro amžių».

JAU PASKELBTOS VARŽYTYNĖS REKYGOS ELEKTRINEI STATYTI

Ako. b-vė «Elektra» jau paskelbė konkursą Rekyvos elektrinės statybos darbams atlikti. Rekyvos elektrinė yra tik viena iš tų rajoninių stočių, kurios numatytos statyti visame krašte.

1940 M. BUS DIDELĖ PARODA

1940 metais Šiauliuose siūloma su ruošti didelę Lietuvos žemės ūkio ir pramonės parodą. Ji bus suruošta tuoj po pasaulinės olimpiados Helsinky, kad grįžtantieji iš olimpiados vakarų europiečiai galėtų aplankyti ir Lietuvos parodą. Sio pasiūlymu labai susidomėjęs Šiaulių miestas, kuris, jeigu parodos ruošimo bus atsakyta iš centro, pasiryžęs parodą organizuoti savo jėgomis ir prekybininkų bei pramonininkų pagalba.

UZMUSTI DU VAIKAI

Zarasai. Sunkvežimis, vežiamas iš atliadų ekskursantus, grįždamas tuščias, prie Degučių apvirto griovyje ir, kaip tik užmūšė du sėdėjusius griovyje vaikus.

NORIMA ISTEIGTI KURORTA

Prieš keletą metų įsteigtas Gerdasių parapijai, tarp apylinkės gyventojų pradėjo rodytis didesnis judėjimas. Praėjusiais metais buvo įsteigta pašto agentūra, neperseniai įprastas geras vieškelis ir t. t. Netrukus keletas ūkininkų žada užvesti ir keletą lietuviškų krautuvų. Nemažas plutas Gerdasių augimui — nuostabi gamta. Okup. Lietuvos pakraščiu teka plačiai išsiliejęs Nemunas, sudarydamas geriausią pliažui vietą.

ATVYKS VILNIAUS KR. ŪKININKŲ EKSKURSIJA

Iš Vilniaus praneša, kad ten organizuota lietuvių ūkininkų ekskursija į Nepriklausomą Lietuvą. Ekskursija aplankys Kauną, žemaičių ūkio parodą Telšiuose, Klaipėdą ir k. vietas.

DU KURORTAI VEIKS IR ZIEMA

Šiemet namatoma bandymai Zarasų ir Kulautuvos kurortuose atidaryti ir žiemos sez. Zarasuose įvyks kelios pašilusių sporto šventės, o Kulautuvoje norima įvesti tradicinį rogučių pasivažinėjimą.

PER METUS NORI NUPIRKTI 10 LAIVŲ

Sio metu Lietuvoje esančios trys laivininkystės b-vės jau turį 10 prekybinių laivų. Kadangi jie visi duoda gerą pelną, laivų skaičių numatyta per metus padidinti bent ligi 20-ties. Naujų laivų dar pirs Lietuvos Baltijos Lloydas, „Sandelio“ ir Sviderskio b-vės — Kauno priemiesčiuose pastebėtas padidėjęs vaikų susirgimų dezinfekcija skaičius.

Kadangi geležinkelio susisiekimas su Lenkija yra nuostolingas abiem valstybėm, tai, kaip teko girdėti, žiemos sezonui iš Kauno į Vilnių ir Lenkiją numatoma leisti tik vieną porą traukinių. Ryšium su tuo lenkai galvoja Varšuvos—Rygos traukinių susisiekima pasukti per Jonavą, Šiaulius, Joniškį.

SU LENKAIŠ KEISIS POLITINIAIS KALINIAIS

Žinjomis iš Varšuvos, pasitarimai politinių kalinių pasikeitimo reikalu tarp Lietuvos ir Lenkijos eina sėkmingai. Dar šį rudenį busių politinių kalinių pasikeista. Paskutinis toks pasikeitimas buvo 1929 m.

AGRONOMAI SURASĖ AUDRU NUOSTOLIUS

Iš Dzūkų rašo, kad ten daugely vietų ledai numušė visą vasarą. Kai kurje ūkininkai neturės nė vieno centnerio avių ir miežių. Bulvių taip pat daug sunaikinta. Po audrų kaimuose važinėjo agronomai ir surašinėjo nuostolius. Dalis nuostolių būsianti atlyginta.

INTENSYVIAU MURINS ZEMAICIUOSE

Pradėjus vykdyti mūrinės statybos planą, numatoma žiūrėti, kad mūrinė statyba greičiau būtų įgyvendinta Kretingos ir Tauragės apskrityse. Gargždų, Jukūbavo, Kretingos, Palangos, Vėvirėnų, Svėkšnos, Z. Naumiesčio, Degučių ir k. miesteliams netrukus bus sudaryti specialūs statybos planai.

LIETUVOJE 30.000 KM. VIESKELIŲ

Sio metu Lietuvoje I rūšies vieškeliu yra 4.300 km, II r. — 9.000 km ir III r. — apie 16.000 km arba iš viso 30.000 km vieškelį.

DAUGIAU MODERNIZUOS PLENTUS

Po Kauno — Garliavos ruožo modernizavimo šiemet bitakuojami plentai ties Ažuolų Buda, ties Būbiais ir ties Birštono. S. Kalvarijos plente daromi keli km cementgrindinio. Ateity modernizuotų plentų bus daugiau tiesiama.

NEMUNAITŲ PASTATĖ LIURDA

550 m. krikščionybės įvedimo Lietuvoje ir 20 m. Nepriklausomybės jubilėjams paminėti. Nemunaitis (Alytaus apskr.) pastatytas vienintelis Pietų Lietuvoje Liurdas. Rugėžio 4 d. naująjį Liurdą pašventino J. E. Kasiadorių vysk. J. Kudėja. Tą pačią dieną Nemunaitis patikėjo ir šv. misijos, kurias ves tėvas Augustinas Dirvelė, O. F. M.

SIAUR. GELEZINKELIS I ZARASUS

Numatomas pradėti tiesti iš Skapiškio stoties 1939 arba 1940 metais.

PUNIOS SILAS — PIRMAEILIS PARKAS

Punios šilas, kuris jau dabar vadinamas Tautos parku, numatytas sutvarkyti pagal pirmaeilių parkų reikalavimus. Netolimoj ateity jau bus įpirkti ūkininkų sklypai, kurie įsiterpia į mišką, ir pagerinti keliai iš Birštono ir Alytaus.

— Lietuvis D. Pumputis yra apdovanotas SSSR herojaus ordinu, kurį turi tik keli, (jis pats yra sovietų aviacijos generolas) ir išrinktas į aukščiausių Sovietų Rusijos tarybą.

KRUVINOJI MEKSIKA

Ir šviesa sveria

Ar Meksikos prezidentas Cardenas atlyžo ir paliovė persekioti katalikus?

Be abejo, iš pavirsaus atrodo, kad persekiojimas jau neturi tų kruvinių lyčių, kurias jis turėjo prezidento Calles'o laikais 1926—1929 metais. Užsieniečiai, lankydami Meksiką, to persekiojimo dabar net nepastebi.

Valdžia oficialiai pripažįsta Katalikų Tikėjimą. Kai kurios bažnyčios yra atidarytos. Vienas kunigas yra patvirtintas, kaip turįs teisę laikyti mišias. Meksikos katedra, Guadalupeš Dievo Motinos bazilika, yra turistinių biurų sąrašė. Tenai tikintieji laisvai gali melstis...

Si taktika yra verta dėmesio. Yra visai nesunku laikyti garbiosios bažnyčios atidarytas ir privažinti teisę viešai laikyti mišias keleto kunigų. Tačiau po šitos veidmainiškos tolerencijos tik rasis persekiojimas yra lengvai pridengiamas nuo svetimsalių akių. Juk patys niekšišksiausi įstatymai prieš religijos laisvę dar vis tebeveikia.

1935 m. rugpjūčio 31 dienos įstatymas, skelbiant bažnytinės nuosavybės nusavinimą, nėra atšauktas. Nėra atšaukti nė tie šito įstatymo straipsniai, kuriais privatinės nuosavybės netekimo bausmė yra uždraustas religinis mokymas ir religinės ceremonijos. Tūkstančiai bažnyčių ir šandien stovi uždarytos. Daugybė mokyklų, kolegijų ir vienuolynų yra sukongresuoti.

Kunigų seminarijos yra uždary-

o 70 asmenų, neišskiriant nė paties kunigo, buvo sukisti į kalėjimą. Tokių pavyzdžių yra ir daugiau.

Nužudžius Orizaboje mirtiną mergaitę, katalikai subruzd, jų ūpas pakilo, valdžia pabėgo ir visa baigėsi tuo, kad nė tik Vera Cruz'o valstybėje, bet ir Sonoroje buvo atidarytos kelios bažnyčios. Taip pat neseniai Aukščiausis Meksikos Teismas pripažino nesutinkantį su konstitucija Chihuahuos gubernatoriaus dekretą, kuriuo toje valstybėje autorizuotų kunigų skaičius su mažinamas ligi vieno. Sugrįžimas į Meksiką buvūšio apaštališkojo delegato Mons. Ruiz y Flores'o ir paskyrimas Meksikos valstybei naujo apaštališkojo delegato arkiv. Martinez y Rodriguez'o taip pat yra laikomi atslūgimo ženklais.

Nežiūrint šitų palankių ženklų, Meksikoje yra daugybė skaudžių faktų, kurie kiekvieam atveju primena, kad tenai persekiojimas nesilauja. Dar ir šiandien yra nusikaltimas prieš valstybę klausyti arba laikyti šv. mišias privačiuose namuose. Melstis namuose, klūpant prieš kryžių, dar vis «priešvalstybinis elgesys». Privacių ir slaptųjų mokyklų mokiniai neprileidžiami prie valstybinių egzaminų. Jaunimas prievarta yra varomas lankyti socialinės mokyklas, kur jie yra mokomi bauriausiu piktžodžiavimų ir burnojimi prieš Dievą, Bažnyčią ir krikščioniškąją dorovę tiek bedievių mokytojų pavyzdžiu ir žodžiais, tiek ir iš specialiu

Kad sveria duona, druska, cukrus, pipirai... mes tai visi puikiausiai žinom, bet kad šviesa svertu, tai dar, tur būt, ne visi esame girdėję. Kada bandymais buvo šis faktas įrodytas, šviesai buvo duota materialinė prigimtis, sudaryta materialinė šviesos teorija. Jei-gu saulės šviesa yra materialinės prigimties, tai ji, kaip ir visos medžiagos, turi turėti svorį.

Dviem medžiagom susidūrus, atsiranda susidūrimo jėga. Saulės šviesa skrenda per sekundę 300.000 km., reikia, atsimušius jai į žemės paviršių, turi atsirasti susidūrimo jėga. Ši jėga galima rasti skaitėdavimo keliu, pasinaudojant Maxwell—Bartoli dėsniais. Saulės spindulių susidūrimo su žemės paviršium jėga tyrė Poynting ir daug kitų mokslininkų. Buvo įrodyta, kad jeigu saulės spinduliai krenta į lengvą, laisvai pakabintą metalinę plokštelę, ši plokštelė yra stūmama tą pačią kryptimi, kuria krenta šviesos spinduliai. Jeigu kelias tokiąs plokšteles pritvirtinti ant ašies ir patalpinti stiko inde, iš kurio ištrauktas oras, plokšteles pradeda sukutis, tartum būtų lengvo vėjo varomos. Tokių prietaisų galima pamatyti kai kurių optikos reikmenų parduotuvų vitrinose.

Patirta, kad saulės spinduliai į 1 ha plotą spaudžia 10 gr. jėgą. I visą žemės paviršių—apie 100.000 tonų. Jėga, atrodo, labai didelė, galinti iškreipti žemės sukimosi kelią, bet žemės sukimasis priklauso gravitacijos jėgos, kuri yra 30 milijonų kartų didesnė už saulės spindulių spaudimą, dėl to šis spaudimas jokios praktiškos reikšmės nesudaro.

Astronomai pastebėjo, kad kometų uodega visad yra nukrypusi į priešingą pusę nuo saulės. Kadangi kometų uodega susideda iš labai smalių medžiagų dalelių, tai manoma, kad šios smulkios dalelės, saulės spindulių slėgiamos, kaip tik ir nustumiamos tą kryptimi, kuria krinta saulės spinduliai.

Šviesai davus medžiaginę prigimtį, garsus vokiečių fizikas prof. Einšteinas nuėjo dar toliau. Jis galvojo taip: jeigu koks materialinis kūnas pakliūva į bet kokio dangaus kūno, turinčio didelę masę, gravitacijos lauką, jis yra to kūno traukiamas. Dėl tos gravitacijos jėgos akmuo ir kiti kūnai krinta ant žemės, paprastai sakant, jie sveria. Jeigu šviesa yra medžiaga, tai ji, praeidama netoli didelės masės dangaus kūno, turi jausti jo traukimą ir iš tiesaus kelio nukrypti, atsilenkti. Einšteinas tokį šviesos atsilikimą konstatavo. Jis net išskaičiavo, kad jeigu spindulys praeina pro dangaus kūną, kurio masė lygi saulės masei, saulės diametro nuotolyje, šviesos spindulio atsilikimas nuo tiesaus kelio sudaro 1 sekundę (sekundėmis matuojami labai maži kampai). Praktiškai imant, kas 200 km. kelio spindulys nukryps-

ta, maždaug, 1 metrą.

Kiti mokslininkai šią Einšteino teoriją mėgino patikrinti. Saulės užtėmimų metu buvo stebimos žvaigždės, kurios tuo metu matomos netoli saulės. Kai kurie stebėjimai aukščiau minėtą Einšteino teoriją patvirtino, bet kitų tyrimai jokių, nei teigiamų nei neigiamų, pasėkų nedavė. Klausimas apie materialinę šviesos prigimtį dar ir šiandien nėra galutinai išspręstas.

Aišku tik tiek, kad šviesa mūsų slėgia t. y. sveria, ir dėl to yra pagrindu manyti, kad Einšteino teorija gali pilnai pasitvirtinti.

Iš Lietuvos

TEOLOGIJOS—FILOSOFIJOS FAKULTETO KLAUSIMAS

Kaunas. Ryšium su žiniomis, kad Lietuvos vyriausybė įteikė Šventajam Sostui kai kurių konkordato straipsnių aiškinimo projektą, «XX Amžius» teiravosi pas ministerį pirmininką, kokios perspektyvos teol.—filosofijos fakulteto darbai.

Ministeris pirmininkas pareiškė, kad vyriausybės projekte teologijos skyrius paliekamas be pakeitimu, o filosofijos skyrius faktina padėtis praplečiamą—grįžtama prie to, kas turėta prieš reformą, diplomai įteisinami. Numatoma sutvarkyti taip, kad filosofijos skyriuje nei programa, nei paskaitų skaičiaus nebūtų mažesni, kaip humanitariniams.

Numatoma padidinti katedrų skaičių, o trūkstamus dalykus, kiek tas suderinama su teol.—filos. fakulteto pasaulėžiūra, galės klausyti humanitariniams fakultete ir už tai studentams ne reikės mokėti atskiras atlyginimas.

PASKYRĖ 10.000 LITU

Švietimo Ministerija Liet. Rašytojų Dr-jaį paskyrė 10.000 litų.

DIDELĖ MOKYKLA MOLETUOSE

Būsimajam apskr. mieste, Molėtuose, nutarta pastatyti didelę 6 komplektų dviejų aukštų pr. mokyklą. Ji bus baigta ateinančiais metais.

PRAŠO KULTŪRINIŲ KLUBŲ

200 Juodupės ir 400 Rokiškio darbininkų prašo įsteigti Darbo Kėmų kulturinius klubus.

ZASIS ĮŠVEŠ I VOKIETIJĄ

Šiomet iš Vokietijos gautas toks pat kontingentas žąsimis, kaip pernai. Kitų paukiečių vokiečiai šiomet įleis daugiau. Kalakutus veš į Angliją ir Švediją.

DABAR DIDŽIAUSI PERSEKIOJIMAI

Tautų istorijos zinovas prof. D. Smidtas štai ką rašo: „Mes šiandien be jokių svyravimų galime sakyti, kad dabartinis šimtmetis, jo dar tepraėjo tik trečdalis, yra labiausiai pasižymėjęs krikščionių persekiojimu, negu kuris kitas istorijos šimtmetis. Kur kas daugiau yra žuvę katalikų Dijoklecijono ir Nerono laikais, negu spėjama, tačiau dabartiniai persekiojimai dar baisėsi savo kraujo aukomis. Vien Sovietų Rusijoje už Kristų buvo įtremti keli milijonai. Persekiojimai Ispanijoje taip pat skaičiuojami nežino. Tačiau persekiojimų centras atrodo yra Armenijos krikščionys, kurių turkai Armenijoje vien 1915 m. išžudė 600.000. Tuoj po karo labai nukentėjo Syrijos krikščionys: tos persekiojo mahometonai. Tuo pačiu laiku keli milijonai krikščionių graikų buvo išvaryti iš Mažosios Azijos. Pagaliau ateina kruvini persekiojimai Meksikoje. Tai, krikščionys turi būti visuomet pasiruošę“. Bet vis

PERSKYRIMAS UŽ TIKEJIMĄ

Maskvoje buvo idomi byla. Vienas komunistas darbininkas, „kovojančių bedievių“ narys, pasiskundė teisnui, kad jo žmona priklausančių prie kažkokios religinės draugijos ir einanti į stačiatikių bažnyčia. Žmona teisme aiškino, kad ji čia ne kiek nenuskaito, nes 1936 metų konstitucija laidoja religinę laisvę. Tačiau teismas nutarė persiskirti, nes, esą, komunistas turis būti ištikimas savo partijos reikalams, tad jam netinka gyventi su religinga žmona. Du vaikai priteisti vyrui, kad žmona jų „nesugadintų“. Žmona išeidama iš teismo pareiškė: „Dievas man bus amžinai, o vyras buvo tik laikinai“.

Vai, lékite, dainos!

Šią naktelę miego nemiegojau

- 1. Šią naktelę miego nemiegojau, Palankėlėj žirgelius daboju.
- 2. Palankėlėj žirgelius daboju, Nuo močiutės dukrelę viliojau.
- 3. Vai mergelė, močiutės dukrelė, Oi ar eisi už manęs bernelio?
- 4. Eiti eidiau už tavęs bernelio, Tik man gaila močiutės kiemelio.
- 5. Vai mergelė, močiutės dukrelė, Mano tėvo dar didesnis dvaras.
- 6. Apie dvarą jovarai žaliuoja, Viršūnėlėj gegutė kukoja.

tos. Išlaškinti iš seminarijų, klierikai bandė susiburti privačiuose namuose. Tačiau tokiems namams visomet greisia pavojus perėti valdžios nuosavybėn tuojau, kaip tik būna susekti. O šnipų netrūksta. 1937 m. sausio mėn. Tšai-pamo parapijoje veikusi slapta kunigų seminarija buvo išlaškinta, o jos namai pateko valdžios nuosavybėn.

Esant tokioms gyvenimo sąlygoms Meksikoje, kunigų seminarijas teko steigti net už Meksikos sienų. Pirmo ji tokia seminarija buvo atidaryta Jungt. Amerikos Valstybėse 1937 m. rugsėjo 23 d. Montezumėje. Las Vegas (New Mexico).

Pradedant nuo 1931 m. Meksikos valstybės palapsnių ėmė mažinti autorizuotų (t. y., turinčių teisę viešai laikyti mišias) kunigų skaičių. 1936 m. jau tik 197 kunigai visoje Meksikoje buvo autorizuoti. Tryliką Meksikos valstybių neturėjo nė vieno autorizuoto kunigo. Daugiau kaip 4.000 kunigų neteko visų pilietinių teisių ir buvo išmesti iš įstatymų globos. Jiems yra uždrausta laikyti mišias ir teikti sakramentus net privačiuose namuose. Nesilaikantieji šito uždraudimo kunigai gatenka į visišką priklausomybę nuo šnipų ir beširdžių įskundikų malonės arba tampa žiurios zandarmerijos auka. Kad šitas įstatymas nėra tikrai negyva raidė, o dar vis tebeveikia, buvo galima įsitikinti kad ir 1937 m. vasario 7 d., kada Orizabe, Vera Cruz valstybėje, pamalių metu privačiuose namuose poitėjos buvo nužudyta 14 metų mergaitė, daug tikinčiųjų aužeieta,

lių knygų, kurių mokinių negali išsinešti už mokyklos ribų.

Visos krikščioniškojo gyvenimo viltys Meksikoje yra nuolatinėse Katalikų Akcijos pažangoje. Laimej, Bažnyčia čia nėra visai viena. Universitetas reikalauja kai kurių žmogiskųjų teisių ir jas gina. Pav., jis atneša Marksistiją pasaulėžiūra, kaip visų Meksikos mokyklų pagrindą Marksizmo priėmimas mokykloms kaip negincijamos komunistų dogmos buvo atmetas. Ligi dabar universitetas sugebėjo išsaugoti savo laisvę ir autonomiją. Yra pažymi, kurie rodo, kad taip bus ir toliau. Universiteto pastangos, sujungtos su Bažnyčios pastangomis, gal būt, padės Meksikai numesti marksistiją teroristų jungą ir įkūns teisėtus Meksikiečių tautos sėjimus sveikoje socialinės taikos ir dvasinės laisvės atmosferoje. Ir reikia tikėtis, kad tai kada nors pavyks.

SUDETU EKSURSIA KLAIPEDOJE

Klaipe doje lankėsi 30 jaunuolių ekskursija iš Cekoslovakijos. Tai sudetų jaunimo ekskursija, kuri iš Cekoslovakijos atvyko per Vokietiją į Klaipėdą, čia apžiūrėjo postą, buvo nuvykę į Nidą ir traukiniu išvyko į Latviją. Iš ten vyks į Estiją ir Suomiją. Kelioje truks visą mėnesį. Sudetai iš Suomijos grįš laivu per Dancigą.

KAS SKAITO SPAUDA — VEJO NEGAUDO!

SVETIMŠALIAMS, GYVENANTIEMS BRAZILIJOS, PRANEŠIMAS

Paskutiniu laiku Federalinė Vyriausybė išleido naujus įstatymus Nr. 406 ir 3010, kuriais remiantis visi svetimšaliai yra verčiami būtinai išsirašyti specialią *Caderneta de Identidade* ir registruotis.

Šis įstatymas liečia visus svetimšalius, vyrus ir moteris, nuo 18 iki 60 metų amžiaus, nežiūrint, kiek laiko gyventų Brazilijoje.

Taip pat nė vienas svetimšalis negalės būti priimtas į bet kokią darbo įmonę be *Carteira de Identidade*, nes darbdavys, prasizengęs šiam įstatymui, bus baudžiamas pinigine pabauda.

Iki šiol išduotos *Carteira de Identidade* po metų nustos savo vertės ir, kokiai įstaigai pareikalavus, patiekiant senąją, bus jį atimama. Užtat senosios *carteiras* turi būti pakeistos dabartinėmis.

Visi svetimšaliai, neišpildę minėtų reikalavimų, bus baudžiami 500\$000 pabauda arba ištėmimu.

Lietuviai, neatidėkite savo dokumentų sutvarkymą į paskutines dienas. Kreipkitės visais tais reikalais į

Informacijų Agenciją, kur visai maža laiko nustodami atliksi te savo pareigą. *Carteira de Identidade* išrūpiname už vis pigiau, negu visur kitur.

RUA JOSÉ BONIFACIO N.390 soboreloja, sala K. (miesto centre) Tel. 3-3296.

Atidaryta kasdien nuo 8 val. ryto iki 6½ val. vakaro.

FOTO SCHMIDT

Atlieka įvairiausių foto srities darbus. Vyksta į namus. Senų paveikslų atnaujinimas. Paveikslų didinimas. Vestuvių nuotraukos prie šv. Antano altoriaus.

RUA SILVA TELLES, 5
(netoli šv. Antano bažnyčios)

Lietuvių Jaunime,

Dėyokit gražiai pasitūsus rūbus. Siuvami sulig naujausiu madų vyriški ir moteriški kostiumai ir palantai. Darbas garantuotas. Darbas atliekamas neblogiau kaip S. Paulo centre, bet daug pigiau. Už vyrišką kostiumą nuo 100 ligi 150\$000.

Už moterišką nuo 40\$000 ligi 75\$000.

PAULO AMBRAZEVIČIUS
RUA CICLAMES nr. 52 Villa Bella.

Dêmeso!

Kas nori mokytis pianu skambinti, dainuoti ar muzikos teorijos, tesikreipia į chorvedį J. Stankūną, Villa Zelina, Rua Nove Nr. 5. Sąlygos prieinamos visiems. Atsilankykite — įsitikinsit. Kreiptis galima kasdien bet kuriuo laiku.

J. STANKŪNAS.

Svetimšaliu Legalizacija.

Svetimšaliai, atvykę Brazilijon po 1934 metų, pripažinti nelegaliai apsigyvenę šioje šalyje. Greitu laiku jie privalo legalizuotis.

Be to, visi svetimšaliai, nežiūrint kada jie būtų atvykę, turi išsirašyti

Carteiras de Identidade

Legalizacijos, *Carteiras* ir kiti reikalingi dokumentai, kaip vertinai, paruošiami lietuviams tik RUA DA MOO'CA, 1721.

D-ras Povilas Licciardi Santa Casa gydytojas - operatorius

Asmos ir jos komplikacijų gydymas; plaučių emfizema, bronchitas. SVIEZIOS AR ISISENEJUSIOS FORMOS ASMA GYDANT REZULTATAI JAU PIRMOMIS GYDymo DIENOMIS. MOTERU LIGU SPECIALISTAS; gimdos, deščių ir takų gydymas BE OPERACIJOS. SYFILIS ir kitos venerinės ligos. REUMATIZMAS: Kojų votys, venų išsiplėtimas, hemoroidai. SKI' VIO ir KEPENU susirgimai, BENDROJI CHIRURGIJA. REZIDENCIJA IR KONSULTORIJA:

RUA SILVA PINTO, 444 (Bom Retiro) Telef. 5-4175. PRIMA nuo 11 iki 12 ir nuo 15 iki 19 val. kasdien.

PASTABA: Kviečiamas vyksta į namus kiekvienu momentu — (DIENA ir NAKTI)

Dr. A. Candia ir M. Cogano LABORATORIJA

MEDECINIŠKAS IŠTYRIMAS:

Kraujo, nugarkaulio smegenų, šlapimo ir išmatų.

RUA BARÃO DE ITAPETINGA, 242 3-as aukštas.
Priėmimo valandos nuo 9 — 12 ir 3 — 7. Sekmadieniais 10—12.

Dr. Adolpho Taubkîn

ADVOCATAS

[Diplomuotas São Paulo fakulteto]
Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.
n. a.: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1214.
Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.
Kalba lietuviškai.

Dr. A. Jazara-Snege

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgijos ir moterų ligos. Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.

LADEIRA PORTO GERAL 12 SOBR. kampa. Boa Vista ir 25 de Março.

2 andar, sala 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.
Tel. buto ir Konsultorijos 2-5068.

Dr. A. Candia

VENERINĖS LIGOS:

TRIPERIS [Visose stadijose — aštrus ir kroniškas.] SIFILIS.

Priėmimas nuo 9 — 12 ir nuo 3 — 7. Sekmadieniais 10 — 12.

RUA BARÃO DE ITAPETINGA 242, 3 aukštas Telef. 4-0218.

Kalba rusiškai, lenkiškai, vokiškai.

Dr. S. Meitín

DIPLOMUOTAS VOKIETIJOJ IR RIO UNIVERSITETO.

Prima: vidurinių veneros ir nervų ligomis nuo 2 iki 6 val. vak.

Kalbama lietuviškai.

RUA BARÃO DE ITAPETINGA 139 (senas 37-a) salės 8 ir 9
Tel. 4-0715.

Vokiečių fotografijų įstaiga

„BERNARDO“

įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidinime, o taip pat su dažais. Darbas greitas ir sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua São Caetano, 447
(senas nr. 103) Tel. 4-5576
SÃO PAULO

Vaistinė

DON BOSCO

Savininkas JUOZAS LUKOSEVIČIUS

Didelis pasirinkimas įvairių rusių vaistų — vietinės gamybos ir užsieninių.
Kainos minimalios.

Lietuviams daroma nuolaida!

RUA BOM PASTOR, 18
YPIRANGA Tel.: 3-0100

Dr. Paulo Licciardi

MEDIKAS OPERATORIUS SANTA CASA, praneša, kad nuo rugsėjo 5 d. iki metų pradžios ligonis tik Konsultorijoje savo rezidencijoje RUA SILVA PINTO 444 (BOM RETIRO Rajone) šio mis valandomis: nuo 11 iki 12 ir nuo 15 iki 19 val.

Paprastas apžiūrėjimas 20\$000.
Specialus apžiūrėjimas — 30\$000.

PIGUS IR SAZININGAS DARBAS LIETUVIO A. NIZEVICIAUS

SIŪVYKLOJ Marijampolė

RUA TAQUARY 92.

Lietuviai, visomet palaikykim lietuvius!

Jūs skaitote „Šviesą“? — Gerai

Prenumeratą sumokėjote? — Gerai

Paragino patį įstatymus ją prenumeruoti?

Ne? — O, čia tai negerai! Dar šiandien nuneškite jiems savąj numerį susipažinti ir paraginkite, kad užsiprenumeruotų.

Jei bus reikalo, patys papėkite jiems tai atlikti. Padarysite kultūringą darbą!

BENDRUOMENĖS KNYGYNE

Villa Zelinoj rua sete 58 knygų gelima gauti skaityti šia tvarka:

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 7 ligi 9 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 1 ligi 2 val. popiet.

Bendruomenės nariai per mėnesį moka po 500 reisų, nenariai kas mėnuo po 1 milreisą ir 5 milr. užstato.

Surinkti pinigai skiriami knygų aptaisymui ir naujų knygų pirkimui

SÃO PAULO LIETUVIŲ KRONIKA

SUTVIRTINIMO (dirmavonės) Sakramentas lietuviams katalikams bus teikiamas Villa Zelino lietuvų bažnyčioje spalio mėn. 2 d. Visi, kurie priims Sutvirtinimo Sakramentą, privalo užrašyti pas Kolonijos Kapelionus. Užrašiusiems bus išduodamos atatinamos kortelės.

Užrašyti galima Villa Zelinoj klebonijoje, kiekvienos dienos rytą ligi 9 val. Be to, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais vakare nuo 6 ligi 10 val. vakaro ir sekmadienį tuoj po Sumos.

St. Antano bažnyčioje vakarais nuo 6 ligi 8 val.

Villa Anastazijoje šį šeštadienį nuo 12 ligi pusiau ketvirtos val. ir ateinančios savaitės trečiadienį pas kun. Arminą Villa Anastazijos mokykloje. Laiko nedaug beliko ligi 2 d. spalio. Prašoma užrašymą ir išsiėmimą kortelę neatidėti iki paskutinės dienos.

Kortelę privalo išsiimti kiekvienas, nes be jos nebus teikiamas Sutvirtimo Sakramentas. Už kortelę Kūrijos reikalams reikia mokėti 2 milreais.

NAUJI BENDRUOMENĖS UZSIMOJIMAI

Paskutiniame Bendruomenės Valdybos posėdyje nutarta suaktyvinti lietuvų bažnyčios Villa Zelinoje baigimo darbus. Kadangi dar nėra atsiskaityta už bažnyčios statybą, pirmoji eilė nutarta įkviesti visas senas skolas, kurių su bažnyčios grindimu susidaro per 20:000\$0000. Po to, ateinančių metų pradžioje, bus pradėti vidaus reigimo darbai: pilorių statymas tinkavimas, dažymas ir kita. Šioms dienomis eina derybos su viena Čekoslovakų firma pastatyti ateinančiąsias bažnyčioje vargonus. Vargonai būtų dideli, moderniški, reprezentaciniai. Jų kaina apie 50 kontu.

Didžiojo altoriaus statybą atidėta po to, kai bus įvykdyti šie darbai. Visus katalikus mes dar kartą

kviečiame savy kad ir kuklia auka padėti Bendruomenės Valdybai įvykdyti šiuos darbus, kurių reikalauja ne tik geras lietuvų katalikų, bet ir lietuvių vardas bendrai.

NEŠVARI MARKSISTU PROPAGANDA

Kiekvieną kartą, kai tik Katalikų Bendruomenė emėsi kokio didesnio užsimojimo, pasipildavo kritikos ir pamazgų srovė į katalikus bendrai ir Bendruomenės vadovybę ypatingai iš „lietuviškų namų“ marksistų pusės. Tikslas visiems tokios taktios aiškus: nustatyti katalikus prieš, pasėti juose nepasitikėjimą, kad nieko iš naujų užsimojimų nešėitų.

Su didžiausiu pasipiktinimu Bendruomenės Valdyba nutarė pareikšti protestą prieš naują šmeižtų ir melagingų denunciacijų kampaniją, varomą vel tų pačių asmenų Lietuvos aukštesiose oficialiose įstaigose. Joms su visiu „tikrumu“ duoti pranešimai, kad Bendruomenė savo bažnyčią pavedusi brazilams!!!

Kadangi ši žinia neturi jokio pagrindo, Bendruomenės Valdyba nutarė reikalauti, kad būtų nesąžiningų pliotkininkų patiekti šiam šmeižtui paremti įrodymai. To neatlikus, jų payardes pakeičbti viešai.

P. R. SKIPITIS LANKĖSI INTERIORE

Pereitą savaitę pabaigoje p. R. Skipitis buvo išvažiavęs interioran susipažinti su kolonistų gyvenimo sąlygomis. Buvo latvių kolonijoje „Varpa“, kur gyvena ir keli lietuviai.

VYKS I BUENOS AIRES

Teko sužinoti, kad p. DULRO Pirmininkas iš São Paulo į Buenos Aires išvyks spalio mėn. 6 d. Susipažinęs su Argentinos lietuvių gyvenimu, vėl grįš pas mus. Greičiausiai apie lapkričio mėn. vidurį.

APLANKYS FRIGORIFICO ANGLO LIETUVIUS

Pereitą savaitę lankėsi São Paulo du Frigorifico Anglo lietuvių kolonijos atstovai: p. Rauličkis ir Zilinskas pakviesti gerb. Pirmininką ir juos aplankyti. Mums teko patirti, kad p. R. Skipitis pagėidavimą maloniai priėmė ir žadėjo, grįžęs iš Buenos Aires, pavažiuoti iki Frigorifico Anglo, kur sunkų darbą dirba apie 80 lietuviškų šeimų.

„VILTIS“ IŠSTOJO IS SAJUNGOS

Mums praneša, kad organizacija „Viltis“ išstojo iš Lietuvių Sąjungos Brazilijoje ir veiks toliau jos nepriklausydamas. Savo vardu ir įstatus registruojanti Rio de Janeiro. Šis įvykis rodo, kad net tie, kurie ligi šiol oficialiai tebesilaikė S-gos, pamatė, kad tiems ponams ne tai rūpi, kas įstatuose parašyta, o su lietuvių išėlių organizacijų pagalba terorizuoti Koloniją ir kalbėti jos vardu. Todėl „Viltis“ išstodama iš S-gos, norėjo pabrėžti, kad lietuviškasis jaunimas nori dirbti tik kultūros darbą, o ne būti kopėčiom kenkto nors savanaudiškai karjerai.

Be abejo, „Vilties“ sąjungai tai išėis tik į gera, nes ji atgaus vėl lietuviško jaunimo pasitikėjimą, kurio buvo netekusi, kai emė figuruoti, kaip S-gos bendrininkė kovoje prieš visą Koloniją. Teko patirti, kad viltininkai jau susilaukia nemalonių. Bandojantės herojai emė paskutiniu metu varyti agitaciją narių tarpe. Tai, be abejo, vadinasi ramus kultūrinis darbas...

ATVYKSTA ANTRAS MUZIKOS MOKYTOJAS

Tik ką gavome iš Kauno žinią, kad į mūsų Koloniją atvyksta antras muzikos mokytojas p. Gudavičius. São Paulo bus apie spalio mėn. pabaiga.

ATSARGINIS MOKYTOJAS

Nuo ateinančių mokslo metų pradžios mūsų mokykloms yra skiriamas atsarginis mokytojas pavaduoti laikinai negalintius mokytojo pareigų eiti kitus mokytojus (susirgus ir pan.), o taip pat ir dirbti interiore: Rio de Janeiro, Frigorifico Anglo, Rio Grande do Sul ir kitur, kur susidarys didesnis mokyklinio amžiaus vaiku skaičius.

Tokio paskyrimo jau seniai laukė interjoro lietuviai. Mes kiekviena proga tiek per „šviesos“ skiltis tiek ir atatinamosiose įstaigose esame kėlę šį spirginantį reikalą. Jaučiame tikro malohume, galėdami šią linksmą žinią pranešti visiems geriems tautiečiams, kurie mus prašė kelti šį reikalą kiekviena proga, ypač susipratę Rio de Janeiro, Caxias, Frigorifico Rio Grande ir kt. lietuviai.

SVARBU Ar jau sutvarkė savo dokumentus? Ar jau legalizuotas Brazilijos gyventojas es? Ar turi Carteira de Identidade? Jei ne, tai taupyk laiką ir pinigų ir kreipkis Rua da Moo'ca, 1721, nuo 5 iki 9 val. vakaro.

Pamaldos

Sį sekmadienį, rugsėjo m. 26 d.,
Pamaldos bus:
VILLA ZELINOJ
Sv. Mjėios 8 val. ryto.
Suma vienuoliktą valandą
Sv. Antano de Pary bažnyčioje suma 11 val.
EVANGELIJA XVI SEKMADIENIUI
PO SEKMINIU
Luko 14, 1 — 11.

Anuo metu: Jezui įeinant subatoje į namus vieno pariziejų vyriausiojo valgyti, atsitiko, kad jie tykoje jo. Stal, jo akivaizdai stoji vienas žmogus, sergąs vandens liga. Tuomet Jezus, atsiliepdamas į įstalyto žinoyus ir pariziejus, tarė: Ar dera subatoje gydyti. Bet jie tylėjo. Tai jis emė jį, pagydė ir paleido. O atsiliepdamas į juos, jis tarė: Jei kieno jūsų asilas ar jautis įkrinta į šulinį, ar ne tuoliau subatos dieną jį ištraukiate? Ir į tai jie negalėjo jam atsakyti. Pastebėjęs, kaip pakviestieji rinkosi sau pirmąsias vietas prie stalo, jis pasakė prilyginimą ir jiems tarė: Pakviestas į vestuves, nesisėsk pirmojoje vietoje, kad kartais nebūtų pakviestas garbingesnio už tave, kad tas, kurs tave ir jį kvietė, atėjęs, nesakytų tau: Užleisk šitam vietą. Tuomet tu turėtumei nuraudę sėstis paskutinėje vietoje. Bet, būdamas pakviestas, etk ir sėskis paskutinėje vietoje, kad atėjęs tas, kurs tavę kvietė, tau sakytų: Prieteliau, slink aukščiau! Tuomet tau bus garbės akivaizdoje sėdintųjų drauge prie stalo. Nes kiekvienas, kurs save aukština, bus pažemintas, ir kurs save žemina, bus paaukštintas.

VISIEMS LIETUVIAMS ISPĖJIMAS

Mes dar kartą pranešame ir įspėjame, kad visi švietimāliai, turi legalizuoti savo buvimą Brazilijoje iki šių metų lapkričio mėn. 30 dienos. To ne atlikus, gresia ištremimas. Su kadernetomis reikia palaukti iki gruodžio 22 d., kai bus duodamos visiems naujos, nepaisant, ar kas turės dabar išėimę, ar ne. Svetimāliai bus specialios kadernetos. Jas duos policija. Išėimti laikas yra visi mėtai nuo šių metų gruodžio mėn. 22 d. iki 1939 metų gruodžio mėn. 22 d. Informaciją galima gauti policijos departamente, rua Visconde do Rio Branco nr. 280, trečiam aukšte, tarp 12—18 val. kasdien.

Paieskojimas

Lietuvos Konsulato São Paulo yra ieškomas Steponas Kavaliauskas, kurį laiką gyvenęs Rio Grande do Sul, M. Erechim, est. Barrão ir Ignas Rickėvičius, gim. 1887 m., kurio paskutinis adresas buvo toksai: Lagoas, Ygnacio Luiz, Minas Geraes.

Kas žino apie ieškomųjų likimą arba jų adresus, malonėkite pranešti Lietuvos Konsulatui São Paulo, Rua Aureliano Coutinho, 88.

Dr. Boris Čhipiakoff

RUA YPIRANGA, 193
2 andr. ap. 4. (kampus Santa Ephigēnia), Tel. 4-0316

Vidujinės, nervų ir proto ligos.

SPECIJALI VENERINIŲ LIGŲ LIGONIAMS CLINICA.

Gonoreja išgydoma per 10-15 dienų.

KONSULTORIA ATIDARA iki 9 val. vak.

SIUVYKLA "ESTAN"

STASIO ŠLIKTOS

Gerai žinoma visiems lietuviams
RUA DA CONCEIÇÃO 79-A,
Fone: 4-4886 (prie pat stoties Luz) atidare naują skyrių — antrą siūvyklą, Braz rajone, prie stotelių Norte ir Braz.

Rua Dr. Almeida Lima, 19

DARŽAI VISIEMS

Netoli geležinkelio stoties Carvalho de Araujo ir 800 metrų nuo stoties Ferraz de Vasconcelos, Central do Brasil suburbio ruože, parduodama žemė daržams ir mažiems ūkiams, apaugusi geru mišku ir išvagota tyro vandens upeliu, tik nuo 300 iki 400 reisų už metrą. Ant žemės ištaisyti geri keliai, klimatas sveikas, žemės rūšis geras ir netoli geležinkelio stoties. Žemės sklypai nuo 10.000 kv. metrų po 50\$000. Turime dar mažus sklypus prie stoties, kurių mėnesinis mokesimas nuo 80\$000 be palūkanų ir įnašų. Šių žemių nuosavybė yra: Companhia de Agricultura Imigração e Colonização. Pardavimų raštinė: Rua São Bento 17, Tel. 2-7549 — Garcia. Vietoje teirautis sekmadieniais krantuvėje prieš stotį Carvalho de Araujo arba Lageado Velho pas Juvenal Kiršten.